

Το Εθνικό Θεματικό Δίκτυο «Βιώσιμη Πόλη: η πόλη ως πεδίο εκπαίδευσης για την αειφορία»

Περιγραφή

Το Εθνικό Θεματικό Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Βιώσιμη Πόλη: η πόλη ως πεδίο εκπαίδευσης για την αειφορία», εστιάζει στην πραγματικότητα των πόλεων αναζητώντας τη βιωσιμότητά τους μέσα από τις αρχές και τις αξίες της αειφορίας.

Θεωρεί την πόλη:

- ως **σύστημα** που διαμορφώνεται από την αλληλεπίδραση φυσικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών παραμέτρων
- ως **αποτέλεσμα σχεδιασμού** που σκοπό έχει να καλύψει τις ανάγκες των κατοίκων της
- ως **αποτέλεσμα επιλογών** που οφείλουν να βασίζονται σε ένα **αξιακό σύστημα** το οποίο σέβεται το περιβάλλον και τον άνθρωπο (αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων, αλληλεγγύη, ισονομία, δημοκρατία, ποιότητα ζωής)
- όχι μόνο ως υπαίτια περιβαλλοντικών προβλημάτων αλλά και ως **ευκαιρία και πρόκληση** για την επίλυση τους

Με βάση την παραπάνω θεώρηση, **η πόλη** αποτελεί ένα **ιδανικό πεδίο εκπαίδευσης για την αειφορία**, στο οποίο οι μαθητές μελετούν, κατανοούν και ερμηνεύουν, κρίνουν και αναλαμβάνουν δράση στο περιβάλλον στο οποίο ζουν.

Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία μεταξύ σχολικής κοινότητας και τοπικών φορέων αποτελεί βασικό συστατικό του δικτύου, με στόχο την προώθηση μετασχηματιστικών δράσεων στο αστικό περιβάλλον από εκπαιδευτικούς, μαθητές, γονείς και συνεργαζόμενους φορείς.

Τελικός στόχος του δικτύου είναι η ενδυνάμωση των μαθητών - αυριανών πολιτών, η εξοικείωσή τους με διαδικασίες επίλυσης προβλημάτων που τους αφορούν άμεσα και η ανάληψη δράσης για την προστασία ή την αλλαγή του περιβάλλοντός τους (Tsevreñi, 2011).

Τέλος αξιοποιούνται οι δυνατότητες που προσφέρουν τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Υ.Α. 66272/Γ7/ 4-7-2005) για τη δημιουργία και διατήρηση ενός πλαισίου επικοινωνίας μεταξύ της σχολικής κοινότητας και των συνεργαζόμενων κοινωνικών φορέων από διαφορετικές περιοχές.

Στους επιμέρους στόχους του δικτύου περιλαμβάνονται:

- Η καλλιέργεια και η κριτική προσέγγιση εμπειριών, ιδεών, εννοιών, γνώσεων για το αστικό οικοσύστημα, τα μέρη που το αποτελούν, τις λειτουργίες τους και τις σχέσεις μεταξύ τους
- Η ανάδειξη της σημασίας των θεσμών που λειτουργούν στην πόλη, δημιουργώντας και ενδυναμώνοντας τη ζωή σ' αυτήν
- Η ανάδειξη των επιλογών που διαμορφώνουν την πραγματικότητα της πόλης και των αξιών που τις διέπουν
- Η προβολή της σημασίας του αστικού σχεδιασμού και της ανάγκης συμμετοχής των πολιτών σ' αυτόν.
- Η καλλιέργεια της συνεργασίας ως αξίας αλλά και ως μέσου προώθησης της βιώσιμης πόλης
- Η επικοινωνία μαθητών και εκπαιδευτικών από διαφορετικές πόλεις
- Η συνεργασία με άλλους φορείς (τοπική αυτοδιοίκηση, ενώσεις πολιτών, ενώσεις γονέων και κηδεμόνων, κ.ά.) με κοινό στόχο τη βιωσιμότητα της πόλης τους

- Η εξασφάλιση μιας διάρκειας στην εκπαιδευτική σχέση του Κ.Π.Ε. με τα σχολεία και τους συνεργαζόμενους φορείς
- Η παιδαγωγική και επιστημονική υποστήριξη των σχολικών μονάδων σε συνεργασία με τους συμμετέχοντες επιστημονικούς και άλλους φορείς
- Η αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στο πλαίσιο του ψηφιακού γραμματισμού
- Η οργάνωση επιμορφωτικών συναντήσεων και η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού
- Η ανάπτυξη συνεργασιών στο πλαίσιο εθνικών αλλά και ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την υλοποίηση δράσεων προώθησης της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο αστικό περιβάλλον

Οργάνωση

Αξιοποιώντας τα συμπεράσματα από την μακροχρόνια ενασχόληση του Κ.Π.Ε. με την εκπαίδευση στο αστικό περιβάλλον και έχοντας υπόψη τους στόχους του Εθνικού Δικτύου, η οργάνωσή του έχει ως εξής:

Παιδαγωγική προσέγγιση - Δομή του προγράμματος

Η παιδαγωγική προσέγγιση του δικτύου και των δραστηριοτήτων που προτείνουμε βασίζονται κατά κύριο λόγο στις αρχές της Κριτικής Παιδαγωγικής και τη μεθοδολογία της Συστημικής του Παρατηρητή και δομούνται σε τέσσερις φάσεις.

Α΄ Φάση: Περιγραφή. Παρουσιάζεται η πραγματικότητα της πόλης μέσα από τα βιώματα των μαθητών

Β΄ Φάση: Κατανόηση και Ερμηνεία. Η πόλη κατανοείται ως σύστημα που διαμορφώνεται από επιμέρους φυσικά, οικονομικά, κοινωνικά, και πολιτικά συστήματα που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Διατυπώνεται ερμηνευτικός λόγος με βάση την παρατήρηση στο πεδίο της πόλης.

Γ΄ Φάση: Κριτική. Διαμορφώνονται τα κριτικά ερωτήματα: Γιατί είναι έτσι η αυτή η πόλη; Θα μπορούσε να είναι και αλλιώς; Ποιος φέρει την ευθύνη; Διαμορφώνεται ο χάρτης των θεσμών. Οργανώνονται συζητήσεις για τον μετασχηματισμό της πραγματικότητας με βάση τις αρχές και αξίες της αειφορίας

Δ΄ Φάση: Δράση. Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς, για να βελτιώσουμε την πόλη; Οι μαθητές επιλέγουν μια δράση, τη σχεδιάζουν και την υλοποιούν με βάση τις αρχές της Εκπαίδευσης για την Αειφορία

Εκπαιδευτικό υλικό

Διατίθεται εκπαιδευτικό υλικό που περιλαμβάνει μια σειρά εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων χωρισμένων σε τέσσερις φάσεις, οι οποίες μπορούν να υποστηρίξουν την υλοποίηση ενός ετήσιου προγράμματος. Παράλληλα δίνονται οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς για την αξιοποίηση του

υλικού. Οι δραστηριότητες και οι ειδικές για κάθε φάση οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΚΠΕ (<http://www.kpe-thess.gr/networks/biosimipoli/material/>) και στην ψηφιακή πλατφόρμα επικοινωνίας του δικτύου.

Για να προωθηθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών του δικτύου, σε κάθε φάση προτείνεται μια δραστηριότητα ως κοινή, την οποία καλούνται όλες οι σχολικές ομάδες να υλοποιήσουν και να αναρτήσουν τα παραγόμενά τους στην ηλεκτρονική πλατφόρμα επικοινωνίας του δικτύου που έχει επιλεγεί να είναι η διαδικτυακή πλατφόρμα επικοινωνίας Edmodo. Επιπλέον, καλούνται οι συμμετέχοντες να σχολιάζουν τις αναρτήσεις των άλλων ομάδων, ώστε να δημιουργείται ένας χώρος ανταλλαγής ιδεών και εμπειριών, ένας χώρος συνεργασιών, μια κοινότητα μάθησης. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην ανατροφοδότηση των σχολικών ομάδων από το Κ.Π.Ε. με το σχολιασμό των εργασιών που αναρτούν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του δικτύου ανά ομάδα και συνολικά σε κάθε φάση.

Οι δραστηριότητες του εκπαιδευτικού υλικού μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις σχολικές ομάδες, εφόσον τις ενδιαφέρουν και ταιριάζουν στην προσέγγιση που έχουν αποφασίσει. Κάθε ομάδα, όμως, μπορεί να δημιουργήσει κι άλλες δραστηριότητες. Εφόσον οι συμμετέχοντες σχεδιάσουν και υλοποιήσουν μία ενδιαφέρουσα εκπαιδευτική δραστηριότητα τους, καλούνται να την κοινοποιήσουν στο Κ.Π.Ε. προκειμένου με αυτόν τον τρόπο να συμβάλλουν στον εμπλουτισμό των υπάρχοντων φύλλων εργασίας. Εφόσον μια προτεινόμενη δραστηριότητα αναρτηθεί στο αποθετήριο δραστηριοτήτων / φύλλων εργασιών του δικτύου, αυτό γίνεται με αναφορά στο όνομα των δημιουργών της.

Η παιδαγωγική ομάδα του Κ.Π.Ε. θα συνεχίσει να εμπλουτίζει τα φύλλα εργασίας στο πλαίσιο των δυνατοτήτων της, κάθε σχολική χρονιά ή και συχνότερα εφόσον αυτό είναι δυνατόν.

Επικοινωνία

Η επικοινωνία του Κ.Π.Ε. με τις σχολικές ομάδες και των σχολικών ομάδων μεταξύ τους επιλέχθηκε να πραγματοποιείται τόσο με σύγχρονους (συναντήσεις δια ζώσης) όσο και ασύγχρονους ([ιστοσελίδα ΚΠΕ](#), [facebook ΚΠΕ](#), διαδικτυακή πλατφόρμα [Edmodo](#)) τρόπους.

Ιδιαίτερα, η ανάπτυξη της διαδικτυακής επικοινωνίας μέσα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα Edmodo κρίθηκε ότι βοηθά σημαντικά στην επαφή με τις σχολικές ομάδες καθόλη τη διάρκεια της χρονιάς, στην ανάπτυξη σχέσεων και συνεργασιών μεταξύ των σχολικών ομάδων - μελών του δικτύου, πάρα τις γεωγραφικές αποστάσεις που τις χωρίζουν, στην ανάδειξη των κοινών ζητημάτων σχετικά με τη ζωή στην πόλη που απασχολούν τους μαθητές και στην ενίσχυση και εμπέδωση της συμμετοχής σε μια ευρύτερη κοινή ομάδα, σε ένα δίκτυο.

Παράλληλα, πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές συναντήσεις κατά τη διάρκεια της χρονιάς, οι οποίες, αν και δεν μπορούν να καλύψουν γεωγραφικά το σύνολο των εκπαιδευτικών-μελών, συμβάλλουν στην ενδυνάμωση των συμμετεχόντων αλλά και στη διαμορφωτική αξιολόγηση και προ-

σαρμογή της πορείας του δικτύου.

Συνεργασίες

Επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός πλαισίου επικοινωνίας ανάμεσα στη σχολική ομάδα, τη σχολική κοινότητα και τους συνεργαζόμενους τοπικούς ή άλλους φορείς, ειδικά τους Δήμους αλλά και συλλόγους, οργανώσεις, θεσμικούς φορείς. Το Κ.Π.Ε. προσπαθεί να συμβάλλει σε αυτό το πλαίσιο διαμεσολαβητικά, με πιο ενεργό ρόλο, λόγω εγγύτητας, για τις σχολικές ομάδες του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης αλλά και με φορείς που δραστηριοποιούνται σε εθνικό επίπεδο.

Δράση

Προτάσσεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δράσεων από τις σχολικές ομάδες ως ολοκλήρωση του προγράμματός τους αλλά και ως επιστέγασμα της συμμετοχής τους στο δίκτυο. Η ανάληψη δράσης θεωρείται από το Κ.Π.Ε. ότι έχει πρωταρχική εκπαιδευτική αξία και προτρέπουμε κατά το σχεδιασμό και υλοποίηση των δράσεων τη συνεργασία της σχολικής ομάδας με άλλα άτομα, ομάδες και φορείς της σχολικής ή τοπικής κοινότητας.

Προβολή - Δημοσιοποίηση

Το Κ.Π.Ε. κοινοποιεί τα αποτελέσματα του δικτύου σε ενδιαφερόμενους φορείς και τα δημοσιοποιεί στα συμβατικά ή ηλεκτρονικά Μ.Μ.Ε.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς διοργανώνεται μια κεντρική εκδήλωση με στόχο τόσο την προβολή των εργασιών των σχολικών ομάδων όσο και τη συνάντηση μαθητών από τα σχολεία του δικτύου και τη συνδιαμόρφωση μέσα από συνεργατικές διαδικασίες των προτάσεών τους για πιο βιώσιμες πόλεις. Η εκδήλωση έχει τη μορφή μαθητικού συνεδρίου και για την υλοποίησή της επι-

Από τις εργασίες του μαθητικού συνεδρίου στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου, 2015

δίδεται η συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα τρία πρώτα μαθητικά συνέδρια πραγματοποιήθηκαν στους χώρους του Δημαρχιακού Μεγάρου Θεσσαλονίκης.

Αξιολόγηση

Υλοποιείται διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση της λειτουργίας του δικτύου τόσο κατά τη διάρκεια όσο και στο τέλος της σχολικής χρονιάς μέσω ερωτηματολογίων, ώστε να εντοπίζονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία και να προχωρούμε σε βελτιωτικές αλλαγές.

Χρονικός προγραμματισμός

Το Κ.Π.Ε. προτείνει το παρακάτω χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προγράμματος. Οι αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των φάσεων επιτρέπουν την προσαρμογή ανάλογα με το ρυθμό εργασίας και τις ιδιαιτερότητες κάθε ομάδας. Η λήξη του προγράμματος σχετίζεται με την βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία ανήκει η σχολική ομάδα. Υπάρχει πάντα η δυνατότητα υλοποίησης του προγράμματος κατά την διάρκεια δυο σχολικών ετών.

Μαθητική παρουσίαση στον αύλειο χώρο του Δημαρχείου Θεσσαλονίκης

Ζητήματα που μπορεί να σας απασχολήσουν

Στην ενότητα αυτή δίνονται απαντήσεις σε κάποια ζητήματα για τα οποία οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στο δίκτυο ζητούν συχνά διευκρινήσεις.

Τι θέμα θα έχει το πρόγραμμα που θα υλοποιήσετε στο πλαίσιο του δικτύου

Μια ματιά στα θέματα των μαθητικών ομάδων που συμμετείχαν τις σχολικές χρονιές 2013-14 και 2014-15 μπορεί να σας βοηθήσει (<http://www.kpe-thess.gr/participants/>).

Λόγω της πληθώρας των ζητημάτων που άπτονται της αστικής αειφορίας, είναι πιθανόν να αναρωτιέστε, πριν αρχίσετε, για το τι θέμα θα έχει το πρόγραμμα που θα υλοποιήσετε στα πλαίσια του δικτύου. Για να σας διευκολύνουμε, σας προτείνουμε να ακολουθήσετε με την ομάδα σας μια από τις παρακάτω δύο επιλογές, πριν αποφασίσετε το θέμα του προγράμματός σας:

Γενική προσέγγιση:

ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
Στόχος: Εξέταση της πόλης ως σύνολο αλληλοεξαρτώμενων παραγόντων.	Στόχος: Εμβάθυνση σε ένα ζήτημα της πόλης, που σας κινητοποιεί.
Ενδεικτικοί τίτλοι προγράμματος: «Πάτρα: Βιώσιμη Πόλη» «Εξερευνώντας την Καστοριά» «Ενεργός πολίτης στην πόλη μου» «Η ποιότητα της ζωής στην πόλη μου» «Στου Ναυπλίου τα σοκάκια»...κ.ά.	Ενδεικτικοί τίτλοι προγράμματος: «Το νερό στην πόλη μου» «Καλαμάτα, όμορφη και καθαρή» «Το ρέμα του Χαλανδρίου» «Ο αέρας που αναπνέω» «Τα ζώα της πόλης μας» «Το περιαστικό δάσος μας» «Αστικές καλλιέργειες στην πόλη μου» «Το στρατόπεδο ...» κ.ά.

Μπορείτε να προσεγγίσετε το θέμα της λειτουργίας της πόλης σας από πολλές πλευρές. Στην περίπτωση αυτή ακολουθήστε την προτεινόμενη δομή του δικτύου, διαλέγοντας τις δραστηριότητες που επιθυμείτε ή υλοποιώντας άλλες που δημιουργείτε εσείς και η ομάδα σας.

Αν στην πορεία του προγράμματός σας διαπιστώσετε ιδιαίτερο ενδιαφέρον προς κάποιο θεματικό πεδίο π.χ. στους ελεύθερους χώρους ή τη μετακίνηση ή την ιστορία της πόλης σας, έχετε την ελευθερία να το κάνετε! Η προσέγγισή σας στην Γ' φάση και η δράση σας στην περίπτωση αυτή καλό είναι να σχετίζονται με το θεματικό πεδίο στο οποίο εστιάσατε.

Θεματική προσέγγιση

Αν επιλέξετε τη θεματική προσέγγιση, μπορείτε κρατώντας την προτεινόμενη δομή με τις τέσσερις φάσεις να προσανατολιστείτε εξ' αρχής στο ειδικότερο θέμα που επιλέξατε και να διατηρήσετε την εστίαση αυτή σε όλες τις φάσεις του προγράμματός σας.

Αν π.χ. επιλέξετε το θέμα «Διαχείριση απορριμμάτων στην πόλη μου ...» μπορείτε να ακολουθήσετε τα εξής βήματα:

Στην Α' φάση θα εστιάσετε εξ' αρχής στα απορρίμματα μέσα από τα βιώματα των παιδιών στην οικογένεια, στο σχολείο, στην καθημερινότητα, στη γειτονιά κλπ.

Στη Β' φάση, το περιβαλλοντικό μονοπάτι σας θα εστιάσει στο θέμα των απορριμμάτων στη γειτονιά ή την πόλη σας, μέσα από την παρατήρηση στο πεδίο, την αναζήτηση πληροφοριών, τη διερεύνηση της άποψης των άλλων κατοίκων κλπ.

Στη Γ' φάση, θα εστιάσετε στην κατανόηση και κριτική ερμηνεία του ζητήματος των απορριμμάτων, στη δημιουργία του χάρτη των θεσμών για τα απορρίμματα στην πόλη σας κλπ.

Τέλος, στη Δ' φάση, καλό είναι η δράση που θα υλοποιήσετε στο κλείσιμο του προγράμματός σας, να σχετίζεται με τα απορρίμματα (π.χ. ζητάμε από τον δήμο μας να εγκαταστήσει κάδους διαχωρισμού απορριμμάτων στο σχολείο μας ή να ξεκινήσει ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης τηγανελαίων, φτιάχνουμε κάδο κομποστοποίησης, οργανώνουμε εκστρατεία ενημέρωσης ή μια δημόσια εκδήλωση, συναυλία κλπ).

Όλες οι προτεινόμενες εκπαιδευτικές δραστηριότητες μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες του δικού σας προγράμματος, όποια προσέγγιση από τις δύο επιλέξετε να ακολουθήσετε.

Στην ιστοσελίδα του Κ.Π.Ε. <http://www.kpe-thess.gr/ekpaideytiko-yliko/>, στο διαδίκτυο ή στις ιστοσελίδες άλλων Κ.Π.Ε. θα βρείτε πολλές ιδέες για δραστηριότητες που προσεγγίζουν ειδικότερα ζητήματα του αστικού περιβάλλοντος (νερό, δάσος, ενέργεια, αδέσποτα ζώα, πάρκα, δημόσιοι χώροι κ.ά).

Σε κάθε περίπτωση αυτά που έχουν σημασία για μας είναι:

- Να εξετάσετε το θέμα σας **στο επίπεδο της πόλης σας.**
- Να εξετάσετε **όλες τις διαστάσεις** του θέματός σας: φυσικές – κοινωνικές – οικονομικές – πολιτικές!
- Να εντοπίσετε τους **θεσμούς** που σχεδιάζουν ή έχουν την ευθύνη!
- Να αναδείξετε την **ατομική** αλλά **και τη συλλογική ευθύνη!**

Οι λύσεις στα ζητήματα διαχείρισης της ζωής στο επίπεδο της πόλης δεν εξαντλούνται με την ανάδειξη μόνο της ατομικής ευθύνης μας αλλά και της συλλογικής ευθύνης π.χ. δεν μπορεί ο Δήμος να αφήνει αναμμένα τα φώτα στο δρόμο τις ώρες που υπάρχει άπλετο φυσικό φως, ενώ οι μαθητές εκπαιδεύονται στο να κάνουν οικονομία στην ενέργεια.

- Να ενδυναμωθούν οι δεξιότητες της **επικοινωνίας, συνεργασίας, συμμετοχής σε δημοκρατικές διαδικασίες και ανάληψης δράσης.**

Το ζήτημα της κλίμακας: Γειτονιά - Δήμος- Πόλη

Η κλίμακα στην οποία θα κινηθείτε, το επίπεδο της γειτονιάς ή της πόλης, είναι μία απόφαση στην οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη η ηλικία των παιδιών και το μέγεθος της πόλης:

- όσο μικρότερα είναι τα παιδιά και όσο μεγαλύτερη είναι η πόλη τόσο περισσότερο προτιμούμε να κινηθείτε στο επίπεδο της γειτονιάς
- όσο μεγαλύτερα είναι τα παιδιά και όσο μικρότερη είναι η πόλη τόσο μπορεί ευκολότερα η ομάδα να κινηθεί στο επίπεδο της πόλης

Σε κάθε περίπτωση –και ειδικά στις μεγάλες πόλεις- θεωρούμε ότι τα περισσότερα θέματα της πόλης μπορούν να αναδυθούν με την παρατήρηση της «μικρογραφίας» της, τη γειτονιά! Σε ένα επόμενο στάδιο μπορείτε να εστιάσετε στο επίπεδο του Δήμου σας και μόνο, εφόσον το κρίνετε σκόπιμο, με την πόλη συνολικά.

Η βαθμίδα εκπαίδευσης

Η εμπειρία από τη μέχρι τώρα λειτουργία του δικτύου, δείχνει ότι μπορούν να ενταχθούν και να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του δικτύου ομάδες που προέρχονται από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης: νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια, ΕΠΑΛ.

Βοηθητικό υλικό για τη λειτουργία της ομάδας

Αναλυτικές παιδαγωγικές προτάσεις για τη λειτουργία της ομάδας και τον ρόλο του εκπαιδευτικού ως εμπνευστή θα βρείτε στο Γ' μέρος.

Τα παραγόμενα του προγράμματος

Καλό είναι να υπάρχει ένας φάκελος του προγράμματος στον οποίο θα φυλάσσονται όλες οι εργασίες της ομάδας σας. Τα παραγόμενα μπορεί να αποτελούνται από ένα χαρτόνι εργασίας μέχρι

Ψηφιδωτό που δημιούργησαν οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί του 74ου Νηπιαγωγείου Θεσσαλονίκης με τη βοήθεια της ψηφιδογράφου κ. Μ. Ρόμπου στο πλαίσιο της συμμετοχής του σχολείου στο δίκτυο την σχολική χρονιά 2013-14.

ένα αρχείο που δημιουργείται με τη χρήση ψηφιακών προγραμμάτων που σας προτείνουμε. Πάντα δίνονται οδηγίες για την εξοικείωση στη χρήση των προγραμμάτων αυτών. Φυσικά, μπορεί να είναι και κάτι άλλο που θα αποφασίσετε εσείς με τους μαθητές σας, όπως για παράδειγμα η ανάρτηση στο ιστολόγιο (blog) του σχολείου ή της ομάδας σας. Όλα τα παραγόμενα, ανεξάρτητα από τον τρόπο που θα επιλεγεί τελικά, είναι ίσης αξίας. Οι ψηφιακοί τρόποι προτείνονται, γιατί μπορεί να ενδιαφέρουν περισσότερο τους μαθητές προάγοντας τον ψηφιακό και κριτικό γραμματισμό τους.